Collegium Medievale

Forening for middelalderforskere

Årsmøte 2018 i foreningen Collegium Medievale
Styret innkaller medlemmene til årsmøte tirsdag 27. februar 2018 kl 18:30, Kulturhistorisk museum, St. Olavs gt. 29, Oslo.

Dagsorden

1. Godkjenning av innkalling og dagsorden
2. Valg av ordstyrer for møtet
3. Styrets årsberetning for 2017
4. Program for våren 2017
5. Endring i foreningens statuetter
6. Tidsskriftets årsberetning for 2017
7. Årsregnskap for foreningen og tidsskriftet for 2017
8. Revisjonsberetning 2017
9. Valg til styret 2018 og 2019
10. Eventuelt

Foredrag etter årsmøtet

Etter årsmøtet har vi fornøyelsen av å presentere historikeren Bjørn Poulsen med foredraget "En ny dansk middelalderbyhistorie":

Byer og urbanisering er centrale fænomener i vore dage, og det er derfor værd at beskæftige sig med rødderne hertil i middelalderen. For de enkelte danske byer foreligger der mange monografier og delstudier, som behandler den middelalderlige periode. Derimod har der manglet sammenfatninger. Det er nu forsøgt med værket "Danmarks byer i middelalderen".

Den ene af de to forfattere hertil vil skitsere projektet samt nogle centrale resultater. Blandt de nye erkendelser er, 1) at byernes opkomst ofte kan dateres tidligere end før. Flere og flere byer får en historie før 1150 –

som eksempel fremlægges helt nye resultater fra København; 2) at der i byerne hele tiden var betydelige aristokratiske indslag - på trods af den samtidige udvikling af et relativt selvstændigt bystyre; 3) at vi må tillægge borgerstanden i senmiddelalderen en større politisk indflydelse end ofte gjort - og i forlængelse heraf, at der dannedes en tydelig urban identitet; 4)at der indtraf en relativ urbanisering i senmiddelalderen, hvor 14 % af befolkningen kom til at bo i byer mod måske 10 % i højmiddelalderen.

3. Collegium Medievale: Styrets årsberetning for 2017

Styret har dette året bestått av:

- Jan Bill (leder), KHM, UiO
- Mette Ekker (kasserer), Riksarkivet
- Hans Jacob Orning (sekretær), IAKH, UiO
- Beate Albrightsen Pedersen (medlemslister; nettside), HSN
- Ragnhild Martine Bø, IAKH, UiO
- Hanne Lovise Aannestad, KHM, UiO
- Mikael Males, ILN, UiO
- Bjørn Bandlien (representant for tidsskriftredaksjonen), HSN

Styrets virksomhet 2017
Styret hadde 3 møter, i tillegg til kontakt per epost.

Styret har i 2017 søkt fortsatt å konsolidere foreningens økonomi, samtidig som vi har søkt å øke aktivitetsnivået i form av flere medlemsarrangementer. Dette har, etter vårt skjønn, vært vellykket, og vi har ikke opplevd negative effekter av fjorårets beslutning om ikke å arrangere ekskursjoner. Det økte antall arrangementer betyr dog også en økt arbeidsbyrd for styrets medlemmer.

Foreningen er fortsatt registret i Brønnøysundregisteret, med organisasjonsnummer 998238862.

Medlemsmøter 2017

Det ble gjennomført 8 medlemsmøter i 2017; alle ble avholdt i Kulturhistorisk museums lokaler i St Olavs gate 29. Oppmøtet på medlemsmøtene har tilfredsstillende, ca. 15- 20 personer per gang. Kun junimøtet var dårlig besøkt pga ferietid.

På årsmøtet d. 16. mars holdt den engelske historiker Timothy Bolton et livfullt foredrag med tittelen *"We're all going on a summer holiday": what Cnut's contact with the south of France reveals about his foreign policy* basert på hans nye bok om Knut den Mektige.

D. 20. april arrangerte foreningen et foredrag i samarbeid med Seminaret for middelalderens kunst- og arkitekturhistorie. Foredraget ble holdt av Kristin Kausland, IAKH (UiO), og hadde tittelen *Late medieval altarpieces in Norway - domestic, imported, or a mixed enterprise? An art technological study of Northern German and Norwegian altarpiece production in the period 1460 – 1530*.

D. 19 mai fortalte professor Svein H. Gullbekk fra KHM om resultatene av NFR-prosjektet *Religion og penger: Kirken, religiøs praksis og monetarisering.*

D. 20. juni hadde foreningen besøk av dr. Timmy Gambin fra Department of Classics and Archaeology på University of Malta. Timmy Gambin talte om *Malta and the Sea in the Middle Ages*"

D. 27. september var der medlemsmøte med foredrag av Kjartan Hauglid, PhD-stipendiat i kunsthistorie ved Universitetet i Oslo. Kjartan Hauglid fortalte om ny forskning innenfor temaet *Sheela-na-gig*

D. 3. oktober avholdt Collegium Medievale boklansering under tittelen *Norrøne sagaskrivere og deres for- og samtid*. Det var styremedlemmene Hans Jacob Orning og Mikael Males, som presenterte bøkene *The Reality of the Fantastic: The magical, political and social universe of late medieval saga manuscripts* og *Snorre och sagorna: De isländska källorna till vår äldre kulturhistoria*.

D. 24. oktober fortalte Anna Petersén, prosjektleder for Klementkirkeutgravningene i Trondheim, om *Oppdagelsen av Klemenskirken i Trondheim – Olavskult og nasjonsidentitet.*

D. 7. november fortalte PhD og førstelektor ved Malmø Universitet Sara Ellis Nilsson foredraget *Fleshing out lay piety via the cults of local saints in early medieval Scandinavia.* På grunn av sykdom falt årets siste møte, som skulle ha været avholdt 23. januar, ut.

Antall medlemmer

	Medlemmer	Abonnenter Private	Abonnenter Institusjoner	Abonnenter Elektronisk	Abonnenter Gratis (papir)
2013	149				
2014	166				
2015	149	41	82	3	
2016	156	35	67	0	13
2017	145	33	57 (54)	0	10
Nye tall:	155	32			

Foreningen hadde 145 betalende medlemmer i 2017. I tillegg var det 33 private abonnenter og 57 institusjonsabonnenter. Medlemstallet er 11 personer lavere enn året før. Nedgangen i medlemstallet skyller 17 utmeldinger (ikke betalt faktura) og samtidig at seks nye medlemmer har kommet til. 17 utmeldinger er et høyt antall, og det er satt i gang tiltak for å hente inn igjen de av medlemmene som ikke bevisst har meldt seg ut, men heller glem å betale fakturaen eller endret adresse.

Tallet på institusjonsabonnenter gikk ned fra 67 til 57 fra 2016 til 2017, og i løpet av januar 2018 har tre institusjoner meldt om at de ønsker å si opp sine abonnementer. Trenden om minkende inntekter fra institusjoner fortsatte altså i 2017, og forventes å minske enda mer i inneværende år. Styret antar at dette skyldes overgangen til open access.

Som resultat av det minkende antall medlemmer og abonnementer, ser styret behov for å øke medlemsskaren.

4. Program 2018

Program for 2018 er ennå ikke fastlagt.

5. Endring i foreningens statuetter

Statuttenes punkt 2 endres fra:
"Foreningen tar opp som medlemmer forskere som helt eller delvis har middelalderen som sitt forsknings- og arbeidsområde. Foreningen har sin basis ved Humanistisk fakultet ved Universitetet i Oslo, men tar også opp

medlemmer fra andre fakulteter og fra forskningsmiljøer utenfor Universitetet, dessuten stipendiater uten tilknytning til et bestemt forskningsmiljø. Andre middelalderforskere som ikke er tilknyttet et forskningsmiljø i kraft av sin stilling, kan bli opptatt ved vedtak i styret."

Forslag til ny formulering:
"Foreningen tar opp som medlemmer forskere og studerende med avlagt bachelorgrad eller tilsvarende som helt eller delvis har middelalderen som sitt forsknings-, studie og arbeidsområde. Foreningen har sin basis ved Humanistisk fakultet ved Universitetet i Oslo, men tar også opp medlemmer fra andre fakulteter og fra forskningsmiljøer utenfor Universitetet, dessuten stipendiater uten tilknytning til et bestemt forskningsmiljø. Andre middelalderforskere som ikke er tilknyttet et forskningsmiljø i kraft av sin stilling, kan bli opptatt ved vedtak i styret.

Begrunnelse:
Styret har over lengere tid bestrebet sig på å tiltrekke flere unge og kommende middelalderforskere til foreningens arrangementer, for å sikre foreningens relevans og overlevelse. Overgangen til Open Access aksentuerer behovet for å øke medlemsskaren idet abonnementsinntektene blir mindre, noe som også går ut over finansieringen av foreningens øvrige aktiviteter.

6. Årsrapport for tidsskriftet *Collegium Medievale* 2017

2017-årgangen av *Collegium Medievale* (vol. 30) ble sendt til Novus forlag 1. desember 2016 og sendt til trykken 8. februar 2018. Årgangen forventes å bli sendt ut til medlemmene i løpet av uke 8. Vol. 30 vil på vanlig måte bli åpent tilgjengelig på Novus' nettsider kort etter trykking. Den forsinkede utgivelsesdatoen, og det forholdsvis lange perioden mellom innlevering av manus og trykking, skyldes i hovedsak en omfattende behandling av bildemateriale og tabeller som krevde flere runder med ombrekking av forlaget. Billedmateriale med fargetrykk har blitt prioritert for dette nummeret har fordyret produksjonen av årgangen, og vil ikke bli like omfattende for de neste årgangene.

Redaksjonen har bestått av Mikael Males (norrøn filologi), Kjartan Prøven Hauglid (kunsthistorie), Espen Karlsen (middelalderlatin), Vibeke Vandrup Martens (arkeologi), Bjørn Bandlien (historie) og Eivor Oftestad (teologi og

kirkehistorie). Henriette Mikkelsen Hoel (stipendiat i middelalderhistorie) har vært redaksjonssekretær. Bjørn Bandlien har fungert som hovedredaktør. Redaksjonen har fordelt ansvaret for å finne fagfeller utfra fagområde. Redaksjonen hatt et godt samarbeid med forlaget Novus, noe som var viktig ved denne årgangen siden det viste seg å bli krevende å få plass alle bildene på riktig måte.

Vol. 30 av *Collegium Medievale* er på 260 sider og inneholder syv artikler, en på norsk og seks på engelsk. Det utvidete sideantallet har sammenheng med at alle artiklene er illustrerte, en del med nokså omfattende billedmateriale. Derfor ble det denne gangen ikke plass til anmeldelser, men blir forskjøvet til neste nummer.. Tre av artiklene har middelalderens skulpturer som emne, inkludert Sophus Bugge-forelesningen 2017 og en sentral katalog over norske middelalderskulpturer i tre. Det er dessutan en artikkel som diskuterer muligheten for tidlig kanalbygging i Tønsberg, og en om bygningshistorien til Mariakirken i Oslo. I tillegg er den en artikkel innen litteraturhistorie om et latinsk dikt frå Normandie med skandinaviske og engelske forbindelser, og en innen historiefeltet om etnisitet blant germanske grupper i overgangen fra senantikken til middelalder.

Tidsskriftets redaksjon har i 2017 jobbet med å sikre trykkestøtte for de neste årene. Norges forskningsråd (NFR) har endret kriteriene for slik støtte, der blant annet krav om åpen tilgang ('open access') er et ufravikelig krav. For å bli vurdert som mottaker av trykkestøtte – i første omgang for en prøveordning for tre år framover, 2018-2020, har redaksjonen sammen med Novus levert en søknad der rapportering for tidsskriftets virksomhet i perioden 2013-2016 var en del av dette. I tillegg var det også et krav om at tidsskriftet skulle oppfylle kravene til indeksering av Directory of Open Access Journals (DOAJ). Derfor har en søknad blitt sendt også til DOAJ. Forventet behandlingstid for svar fra DOAJ er seks måneder og et svar forventes i begynnelsen i løpet av februar. Ut fra kravenes ordlyd, forventes det at en lett bearbeidelse av tidsskriftets nettsider vil skje i løpet av 2018. Selv om svaret fra DOAJ fortsatt ikke har kommet, har tidsskriftet likevel fått bekreftet trykkestøtte fra NFR for perioden 2018-2020. Siden dette er en prøveordning på tre år og nye retningslinjer fra NFR vil komme i løpet av perioden, er det naturlig å fortsette samarbeidet med Novus til og med 2020 med trykt utgave til medlemmer. Ordningen kan revurderes i samråd med styret når nye retningslinjer fra NFR er på plass.

Bjørn Bandlien 08.02.2018

7. Årsregnskap 2017. Forening og tidsskrift

Utgifter		
Publikasjon 2017 (1)	100000	
Medlemsmøter	12366	
Diverse utgifter	1609	
Sum	113975	
Inntekter		
Medlemskontingent via NOVUS	48650	
Publikasjonssalg via NOVUS	40800	
Produksjonstilskudd	91000	
Renter	45	
Sum	169495	
Resultat	66520	
(1) Publikasjonen er ikke trykket. Beløpet er basert på overslag fra NOVUS:		
Produksjon tidsskrift:	40000	
Porto, kontingentinnkreving, regnskap:	30000	
Forlagsgodtgjørelse:	30000	
Publikasjon 2017:	100000	

8. Revisjonsberetning 2017
(Kommer)

9. Valg til styret 2018 og 2019
Valgkomiteen består i år av de tildligere styremedlemmer Frode Iversen, Nanna Løkka og John McNicol.

Fire styremedlemmer står på valg:
Beate Albrigtsen Pedersen, Hans Jacob Orning, Bjørn Bandlien og Mette Ekker. Derutover ønsker Ragnhild M. Bø at uttrede, da hun i de to neste årene er bosatt i Australia. Beate Albrigtsen Pedersen, Hans Jacob Orning

og Bjørn Bandlien har uttrykt ønske om å fortsette, mens Mette Ekker velger å gå ut av styret.

På oppdrag fra styret vil valgkomiteen til årsmøtet foreslå en ny ordinær kandidat, samt en ny ekstraordinær kandidat med valgperiode på bare et år som erstatning for Ragnhild M. Bø.